

DNA VAN HET DORP HOUTEM

Masterplan

SEPTEMBER 2024

INHOUD

INLEIDING	3
1. OPGAVE	4
2. AANPAK	6
3. DNA VAN HET DORP	18
4. STRATEGIEËN VOOR HET DORP	30

I.

GEÏNTEGREERD LANDSCHAPSPRO- JECT VAN DE BERGENVAART	34
--	----

1. ANALYSE	36
2. VISIE	38

II.

ERFGOED EN BEELDKWALITEIT	46
1. ANALYSE	48
DORPSSTRAAT ALS ENSEMBLE	56
2. VISIE	66

III.

DE VERSTERKTE ZUIDELIJKE DORPS- RAND	78
---	----

1. ANALYSE	82
SCENARIO'S	90
2. VISIE	94

IV.

DORPSONTMOETING IN EN ROND HOUTEM	104
--------------------------------------	-----

1. ANALYSE	108
NEVENFUNCTIES	112
OMGEVING KERK	114
2. VISIE	116

V.

ACTIEPLAN	121
-----------	-----

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

3. DNA VAN HET DORP

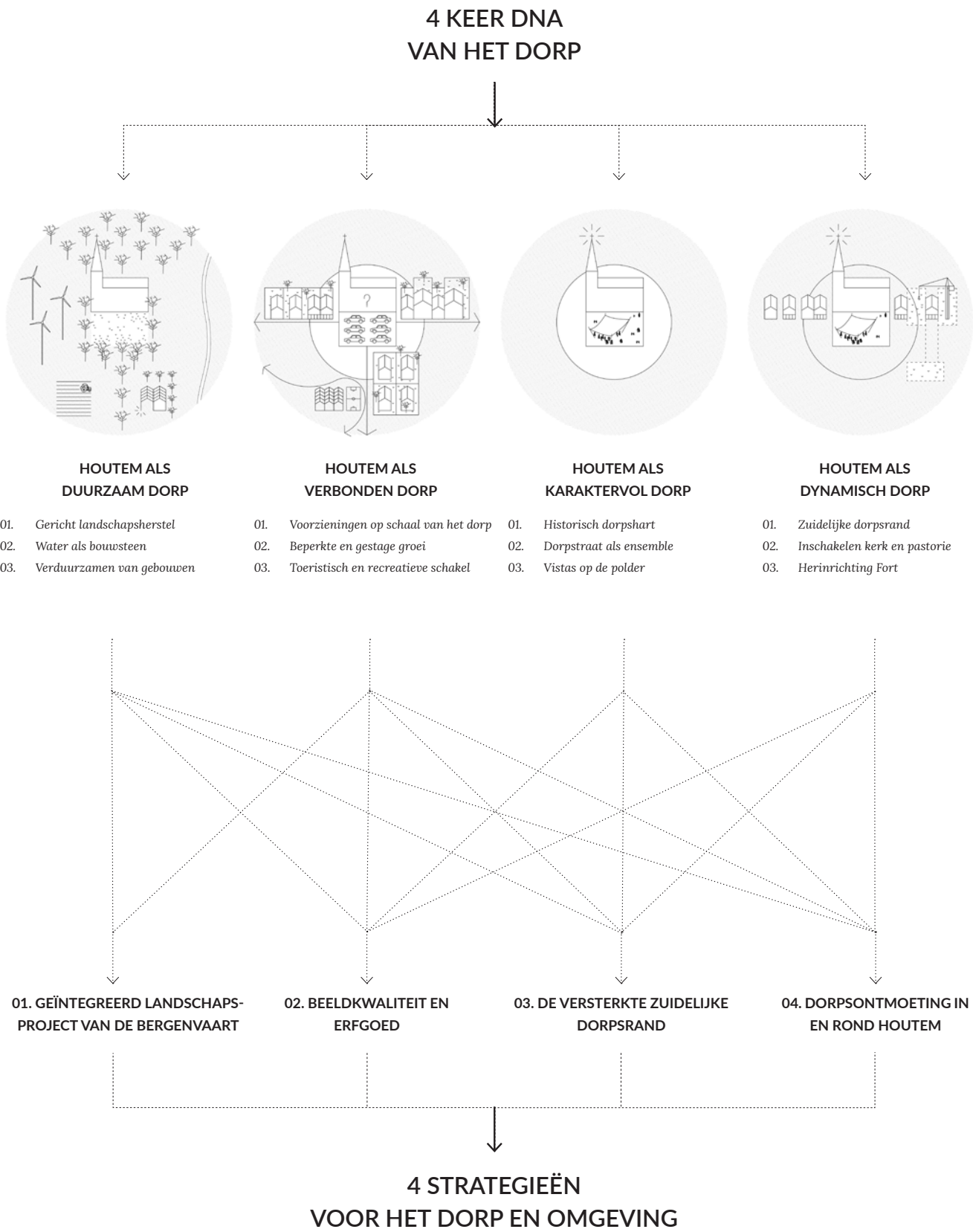
Het definiëren van het ‘DNA van het dorp’ vraagt reflecties vanuit verschillende invalshoeken en verschillende schalen. Ze komen samen in een wervend en samenhangend narratief voor de toekomst. Vanuit deze vier globale invalshoeken zijn we gekomen tot vier concrete strategieën voor Houtem.

De 4 strategieën voor Houtem kwamen tot stand vanuit volgende vier globale reflecties over het polderdorp:

1. Elk dorp van de toekomst is in eerste instantie een ‘duurzaam dorp’. Een masterplan DNA van het Dorp zal daarom steeds antwoorden moeten geven op een aantal globale uitdagingen en tendensen zoals de klimaattransitie, mobiliteitstransitie...
2. We houden niet krampachtig vast aan het vroegere concept van het ‘autonome dorp’ waar het hele leven van de bewoners zich afspeelde. We geloven in het concept van het ‘verbonden dorp’ en gaan daarom op zoek hoe het dorp in zijn ruimere context functioneert. Zo kunnen we voor een specifiek dorp gericht inzetten op een eigen identiteit en profiel binnen een ruimer netwerk van dorpen.

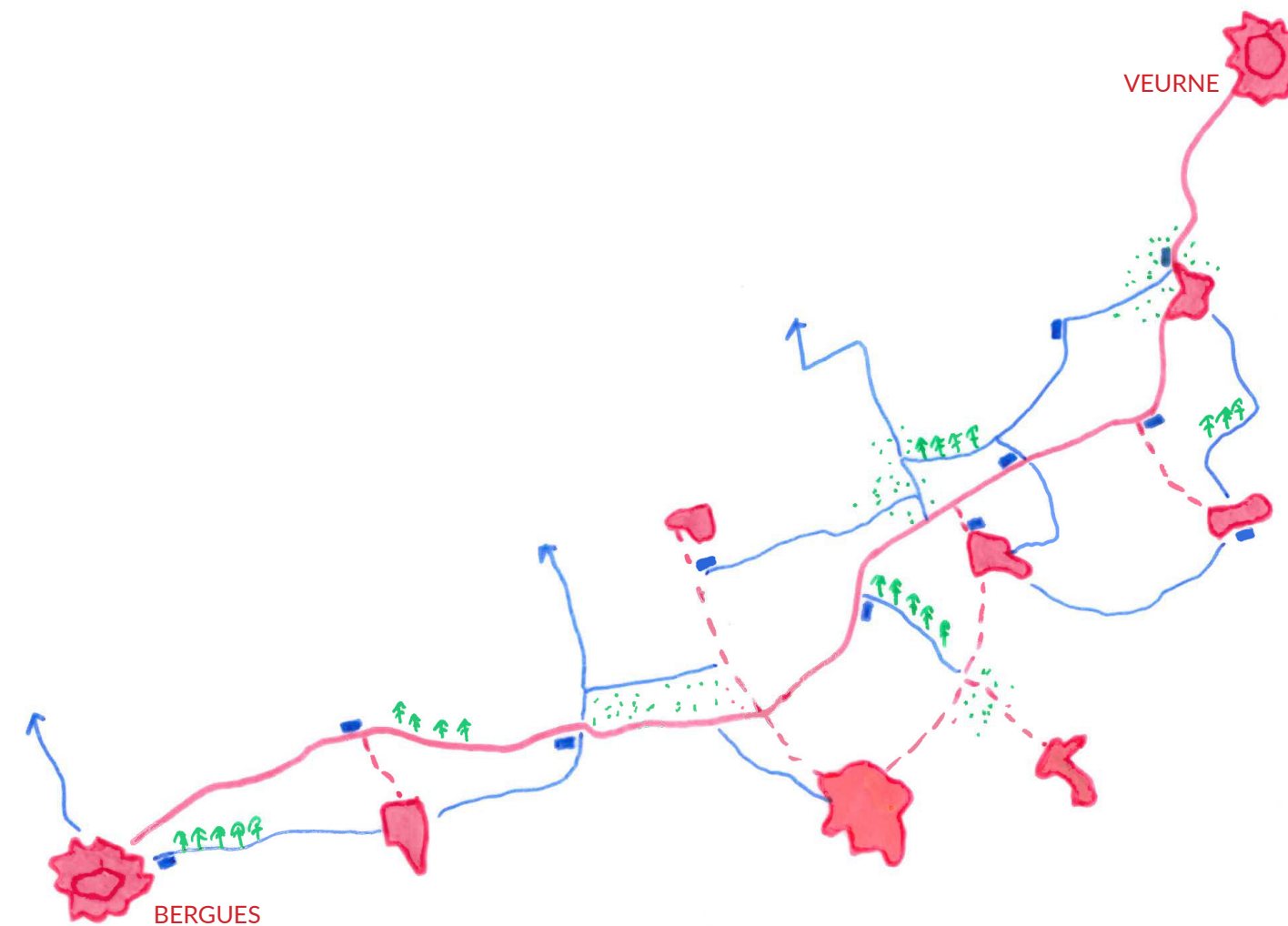
3. Vanuit concrete ruimtelijke transformaties versterken we de eigenheid van het dorp en realiseren we een ruimtelijke kwaliteitsslag. Een kwaliteitsslag die ten volle inzet op een aantrekkelijke leefomgeving in het ‘karakteristieke dorp’.
4. Tenslotte houdt een goed masterplan ook rekening met de slagkracht van een dorp. Het DNA van het Dorp mag niet blijven bij een droombeeld, maar moet ook landen en uitvoerbaar zijn. Het is daarom cruciaal ook in te zoomen op concrete strategisch plekken die –als brandpunten binnen het dorp – grote hefboomen vormen voor de uitbouw van een unieke en robuuste dorpsstructuur. Het ‘dynamisch dorp’ ontwerpt daarom niet alleen, maar overlegt, inspireert en motiveert ook anderen om mee in een project te stappen.

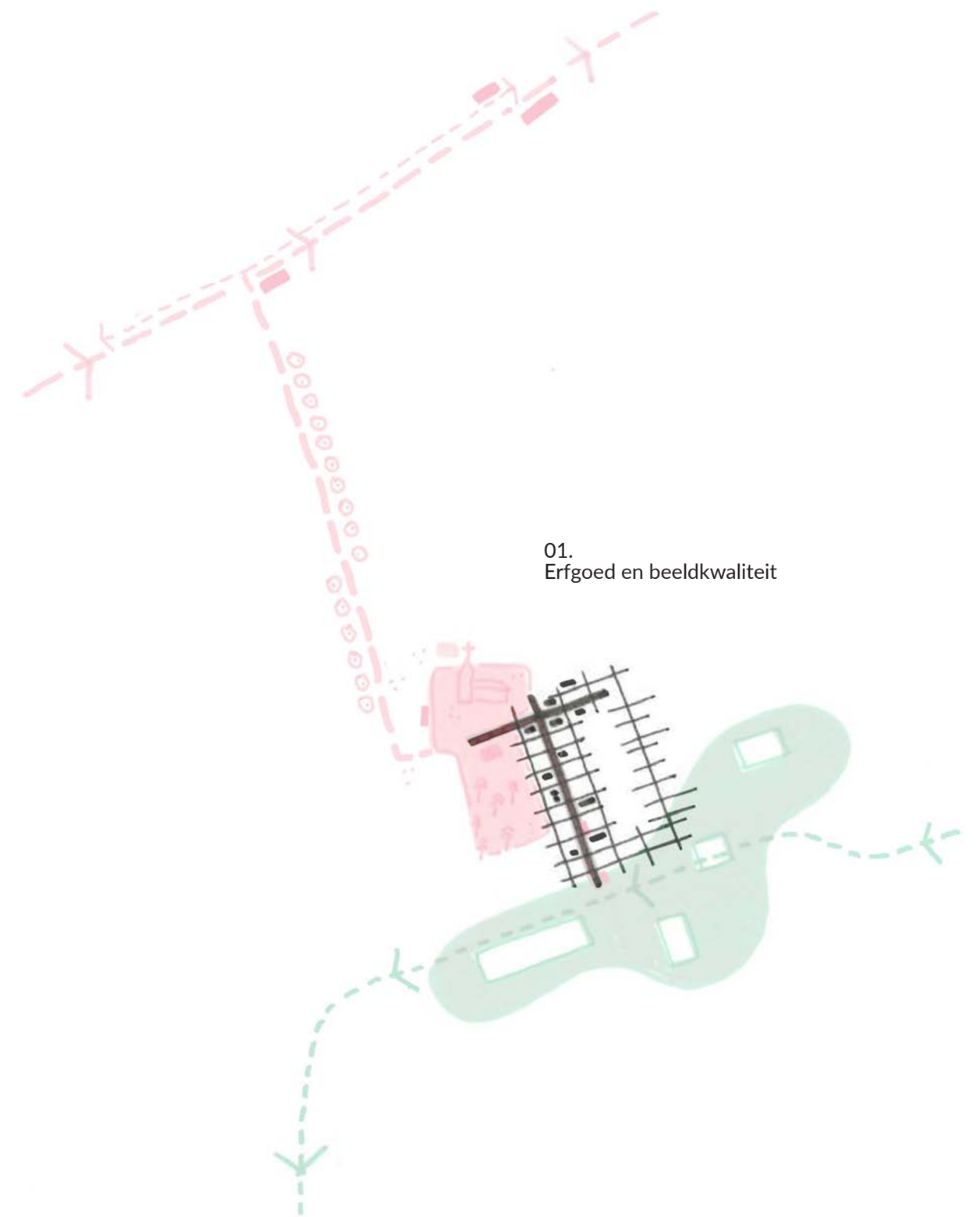
Vanuit de vier bovenstaande invalshoeken kwamen kansen en uitdagingen naar boven die specifiek zijn voor de dorpskern en zijn omgeving. Ze vormden de basis en aanleiding voor vier concrete strategieën die centraal staan in het ‘DNA van het Dorp’-masterplan Houtem.

GEÏNTEGREERD LAND- SCHAPSPROJECT VAN DE BERGENVAART

Vanuit het onderzoek in het masterplan definiëren we een project dat de schaal van het dorp overstijgt en de verschillende dorpen in de omgeving verbindt en versterkt. Een interlandelijk, grensoverschrijdend project van de Bergenvaart verbindt de kernen van Veurne en Bergues. Hoe kan dit project zowel het landschap als het netwerk versterken en bijdragen aan een robuuste visie voor het waterbeheer? En hoe kan het project tegelijk zorgen voor een versterking van de identiteit van de afzonderlijke dorpen en bestemmingen?

01.
Erfgoed en beeldkwaliteit

1. ANALYSE

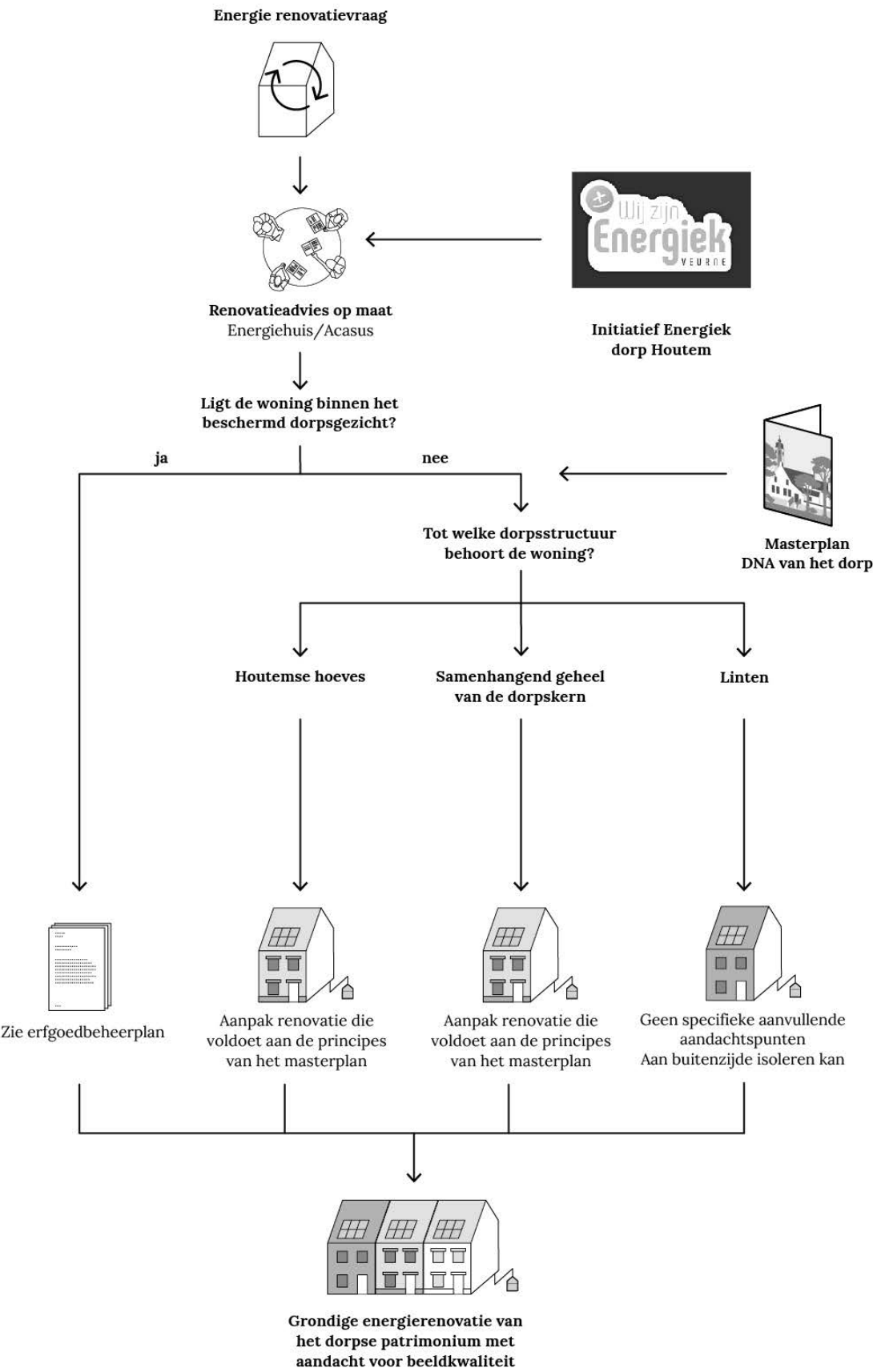
2. VISIE

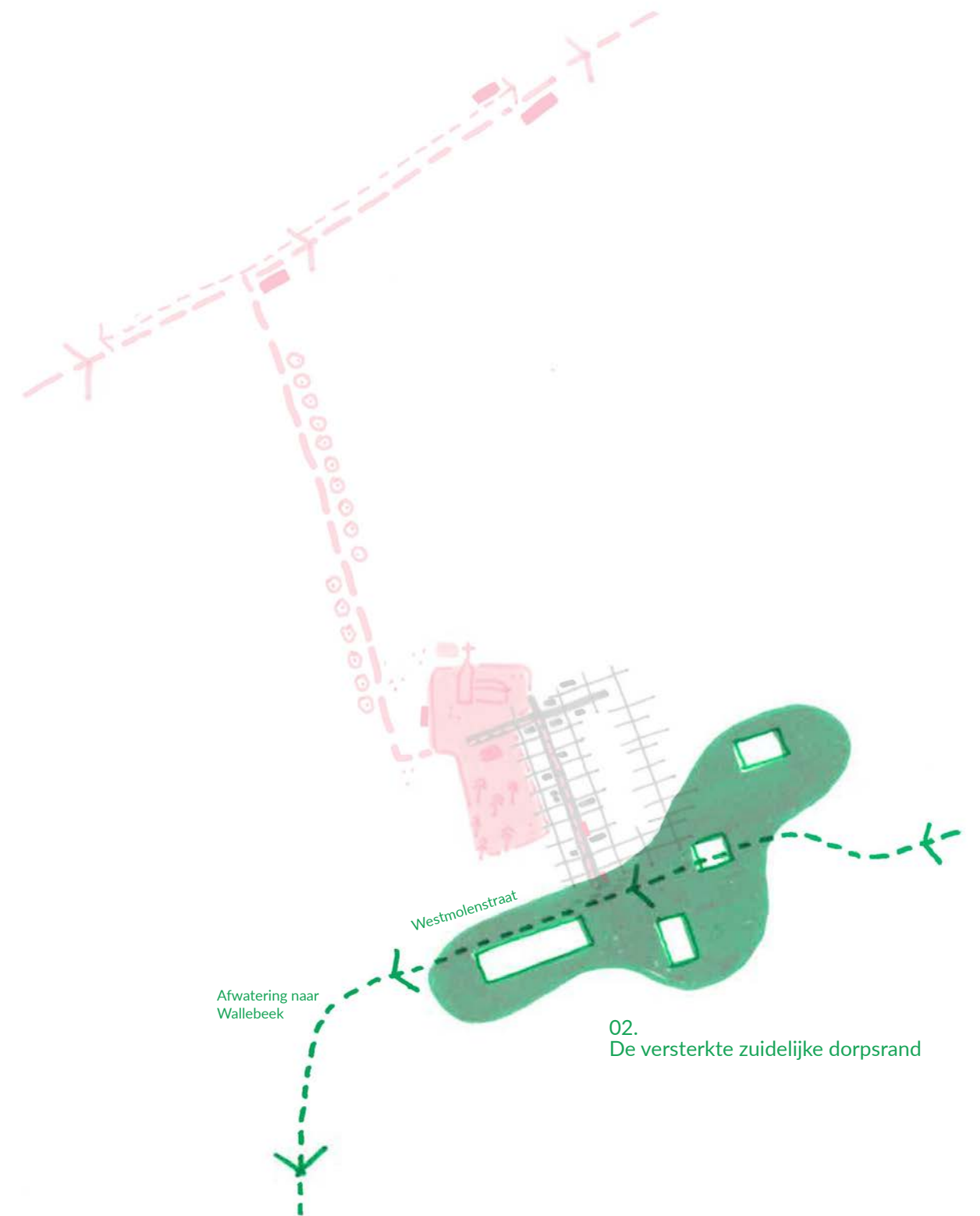
GRONDIGE EN DUURZAME ENERGIERENO-
VATIE

Het patrimonium in de dorpskern van Houtem is eerder oud en Houtem zal dus ook mee moeten stappen in de energietransitie. Er zijn verschillende maatregelen die kunnen genomen worden om het energieverbruik van woningen te doen afnemen, zoals het plaatsen van zonnepanelen, dak-, vloer- en muurisolatie of hoogrendementsglas. Om de waardevolle samenhang en homogeniteit van Houtem niet te verliezen, is het belangrijk om de impact van renovaties op de beeldkwaliteit te evalueren. Zo kan er in bepaalde gevallen gekozen worden om de voorgevel niet te isoleren, een maatregel die in het geval van rijwoningen sowieso een beperkte impact heeft. Daarbij kan ook geopteerd worden voor binnenisolatie, en indien dit niet wenselijk of haalbaar is, kan men op zoek gaan naar hoe isoleren van de gevel toch hand in hand kan gaan met de dorps beeldkwaliteit. Bij een strategische aanpak hoeven energierenovatie en beeldkwaliteit geen aparte verhalen te zijn, maar kunnen ze net elkaar versterken!

Vanuit het Masterplan benadrukken we de samenwerking met het Energiehuis en Acasus. Bewoners die denken aan een energierenovatie kunnen vrijblijvend advies vragen bij het Energiehuis of Acasus. Aan de hand van de principes die we vastleggen in het masterplan, zullen het Energiehuis en Acasus rekening houden met de mogelijke impact op de beeldkwaliteit, en een plan van aanpak voor de woning opmaken. Met deze raad op zak kan gewerkt worden aan een grondige energierenovatie voor ieder pand in het dorp, met aandacht voor beeldkwaliteit.

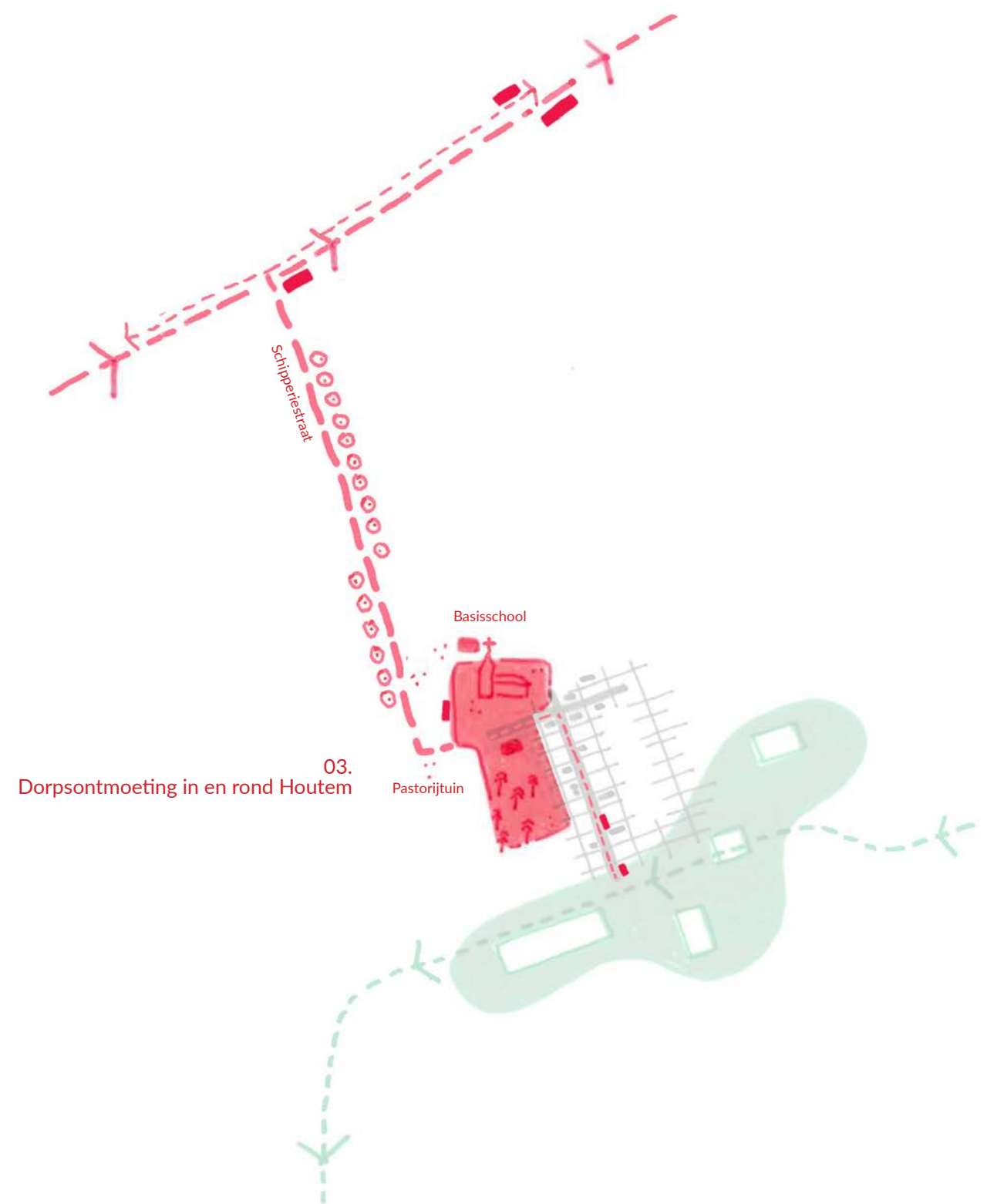
Op de volgende pagina geven we een stappenplan mee die bewoners kunnen volgen wanneer ze denken aan de renovatie van hun woning. Daarin staat overleg met het Energiehuis of Acasus als eerste stap aangegeven. Dit overleg wordt ook beoogt door het initiatief Energiek dorp Houtem en spoort dus samen met de ambitie van het masterplan.

1. ANAL

ACTIEPLAN

Om te vermijden dat het masterplan bij een droombeeld blijft, benoemen we 9 acties voor Houtem.

- 1 – Bouw aan een robuust landschappelijk project van de Bergenvaart
- 2 – Verfijn de principes voor de verschillende dorpsstructuren
- 3 – zet in op afstemming met het energie-renovatiebeleid
- 4 – zet in op een helder vergunningenbeleid bij nieuwbouw en renovatie
- 5– Versterk de zuidelijke dorpsrand
- 6 – Zet in op dorpsontmoeting in de kern van Houtem
- 7 -Verken verder de Kerk als dorpspunt
- 8 – Versterk de omgeving van de kerk
- 9 – Veranker de principes van het masterplan

Zo kunnen de 4 strategieën voor het dorp (landschapsproject Bergenvaart, erfgoed & beeldkwaliteit, versterkte zuidelijke dorpsrand en dorpsontmoeting) verder uitgebouwd worden en kan er stap voor stap gebouwd worden aan de toekomst en het DNA van Houtem.

De actielijst benoemt wie hiervoor initiatiefnemer is. Daarnaast benoemen we ook wat het wenselijke tijdsvenster is voor de uitvoering van deze actie. We benoemen drie tijdsvensters:

Korte termijn (KT) nu tot en met 2027
Middellange termijn (MLT) 2028 tot en met 2030
Lange termijn (LT) 2031 tot en met 2036

1-VERFIJNEN VAN HET GEÏNTEGREERD LANDSCHAPSPROJECT BERGENVAART

Acties	Wat?	Initiatiefnemer?	Wanneer?
1A – Bouw aan een robuust landschappelijk project van de Bergenvaart	(1) Verken de mogelijkheden voor een geïntegreerd project met een focus op waterbeheersing in de polder <i>Een grensoverschrijdend landschappelijk project, zonder grote impact op landbouw, legt een focus op het waterbeheer in de polder. De functie van de Bergenvaart is cruciaal voor de polder. Het regelt ondermeer de drooglegging van de Moeren maar ontlast het gebied ook bij zware regenval.</i> → Benoem een duidelijke bovenlokale trekker voor het opzetten van het gebiedsgericht project	Provincie W-VL ism Westtoer, Departement Omgeving	KT
	(2) Ontwikkel een overkoepelende visie voor de Bergenvaart als landschapsproject dat de verschillende dorpen verbindt <i>Werken aan de Bergenvaart als duidelijke drager voor landschap, netwerk, landbouw en recreatie biedt hefboomen voor ingrepen op de regio aantrekkelijk en beleefbaar te maken.</i> → Zoek naar samenwerking met instanties als de waterbeheerder, Regionaal landschap, de VLM, de Provincie en werk samen aan een gebiedsgericht en geïntegreerd project van de Bergenvaart. → Stel een ontwerp bureau aan om een visie voor het gebied te ontwikkelen. → Neem hierin de principes van dorpsontmoetingen in Houtem mee. → Zet in op veiligheid van het netwerk en haal waar het kan auto-fiets- en landbouw uit elkaar → Via re-move traject (gemeente van de toekomst, 50% gesubsidieerd door provincie) → Zet in op dialoog met bewoners en landbouwers	Trekker ism Regionaal landschap, Westtoer, VLM, Provincie W-VL, Vlaamse Waterweg, Westkustpolder	MLT
	(3) Zet in op een aantal quick-wins om dorpsontmoeting te stimuleren <i>Terwijl een visie wordt ontwikkeld voor het gebied kan alvast via een aantal quick-wins aan verbeteringen van de kwaliteit en leefbaarheid van het netwerk gewerkt worden.</i> → Visualiseer het DNA van de verschillende dorpen doormiddel van infoborden. Maak hierbij gebruik van bestaande infrastructuur en elementen in het landschap (zoals elektriciteitscabines) → Onderzoek de realisatie van filters (zoals tractorsluizen) op de geïdentificeerde locaties uit het masterplan en test op deze manier uit of ook knips en verdere ontharding mogelijk zijn. → Onderzoek of de uitkijktoren kan doorgroeien naar een brug over de Bergenvaart thv de Sashoekstraat.	Stad Veurne ism Westkustpolder, Aquaduin	KT

